

تاریخ مدینه منوره (کتاب)

تاریخ مدینه منوره، کتابی است به [زبان عربی](#) که هم اکنون ترجمه فارسی آن در برنامه حاضر قرار داده شده است.

فهرست مندرجات

- [۱ - معرفی اجمالی کتاب](#)
- [۲ - ساختار کتاب](#)
- [۳ - گزارش محتوا](#)
- [۴ - ویژگی کتاب](#)
- [۵ - نسخه شناسی](#)
- [۶ - پانویس](#)
- [۷ - منبع](#)

معرفی اجمالی کتاب

موضوع کتاب بیان تاریخ [مدینه](#) و ویژگی هایش، حیات [پیامبر اکرم](#) صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، نبردهای آن حضرت و دعوت مردم به [آیین اسلام](#)، و سپس از زندگی و اعمال خلفای راشدین، به جز [ابوبکر](#)، است. شاید بتوان انگیزه مولف از نگارش چنین اثری را آشنایی خوانندگان با تاریخ مدینه منوره و حیات پیامبر اکرم و نیز خلفای راشدین دانست. زمان دقیق نگارش این اثر نامعلوم است. کتاب با احادیث صحیح، ضعیف، مرسل و موقوفی که دارد، برای مورخان، محققان و حدیث شناسان شایسته توجه جدی است.

ساختار کتاب

کتاب فاقد فصل بندی و تبویب است. مؤلف در کتاب به شیوه محدثان، به ذکر اخبار و وقایع پرداخته است.

گزارش محتوا

این اثر از نظر موضوع به سه بخش عمده تقسیم می‌گردد: بخش اول به زندگی و سیره [رسول اکرم](#) صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از [هجرت](#) تا رحلت اختصاص دارد که ضمن آن مؤلف به شرح جنگ‌ها، نکر بعضی از احکام، قصص، [مساجد](#)، قبور، کوه‌ها، دره‌ها و قنات‌ها نیز پرداخته است. بخش دوم؛ شامل شرح زندگی عمر، خلیفه دوم، از زمان عهده دار شدن خلافت تا هنگام [مرگ](#) اوست و در خلال آن برخی سیاست‌ها و اصلاحات انجام شده، توسط وی نیز شرح داده شده است. در بخش سوم شرح زندگی عثمان، خلیفه سوم، چگونگی جمع آوری و کتابت قرآن، اغتشاشات دوران او که به کشته شدنش انجامید و موضع گیری علی علیه‌السلام و عایشه در قبال این حوادث بیان شده است. روشن نیست که چرا وی به شرح زندگی ابوبکر، خلیفه اول، و علی علیه‌السلام نپرداخته است، آیا در این بلب کتاب جداگانه‌ای نوشته بوده که اینکه از دست رفته است یا کوتاهی مدت خلافت آن دو، موجب فروگذاشتن این بخش شده است؟ نسخه حاضر در برنامه، [ترجمه](#) بخش نخست این کتاب است که نظر به اهمیت آن و از آن روی که تاریخ این شبه از کهن‌ترین آثار درباره مدینه است، که به فارسی برگردانده شده است. این بخش مشتمل بر یک هزار و شصت و پنج خیر است که در هر مورد به بررسی [سند](#) و سلسله رجال و راویان آن، با مراجعه به منابع مهم رجال و تراجم [اهل سنت](#)، توسط محققان متن عربی، کتاب پرداخته شده است.

ویژگی کتاب

ویژگی این اثر که آن را از آثار مشابه متمایز می‌سازد آنست که این اثر از کهن‌ترین آثار نگاشته شده، درباره تاریخ مدینه النبوی است که مرجع و منبع بسیاری از تحقیقات و تالیفات قرار گرفته است.

این کتاب در سال ۱۴۱۷ ه. ق. به تحقیق آقایان علی محمد دندل و یاسین سعدالدین بیان، از سوی انتشارات دارالکتب العلمیه بیروت منتشر شده و نسخه حاضر در برنامه، ترجمه فارسی بخش نخست این کتاب است که توسط آقای حسین صابری تهیه گردیده است. پاورقی‌های کتاب توسط محققان عربی اثر بدان افزوده شده است. فهرست‌های ذیل نیز توسط مترجم به کتاب اضافه گردیده است: فهرست آیات، نام‌های کسان، نام‌های خاندان‌ها و قبایل، نام جای‌ها و نام کتب. [↑](#) دایره المعارف بزرگ اسلامی، فاتحی نژاد، جلد چهارم، ص ۶۸_۶۷.

پانویس

۱. [↑](#) دایره المعارف بزرگ اسلامی، فاتحی نژاد، جلد چهارم، ص ۶۸_۶۷.

منبع

نرم افزار تاحضور، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.

رده‌های این صفحه: [جغرافیای اسلامی](#) | [کتاب شناسی](#) | [کتاب تاریخی](#) | [مدینه](#)